

slet ikke eksistere. Hvis man gaar ud paa Landet, ser paa, snart hvilken Landejendom man vil, og man da vil spørge, hvad denne Gaard er værd i Handel og Vandel, vil man faa til Svar f. Eks., at den vil være 30—35,000 Kr. værd. Men spørger man saa: Hvad produceres paa denne Gaard, hvilke Skatter og Afgifter hvile paa denne Gaard, hvilken Arbejds mængde gaar der til for at fremtvinge en bestemt Produktionsmængde, og man saa ud fra den Værdi, man herved faar, skønner sig til vedkommende Landejendoms Produktionsværdi, vil denne falde betydeligt lavere, adskillige Tusind Kroner lavere, ja ofte saa lavt, at man finder, at Prioriteterne staa over den virkelige Værdi, som er baseret paa Produktionsevnen. Dette, tror jeg, er den væsentligste Grund til, at vort Landbrug ikke er saadan paa den grønne Gren, som det burde være, dette, at Kapitalen har trængt sig ind og tvunget det danske Landbrug til en uforholdsmæssig stor Afgift til sig, paa en Maade brandskattet det. Dette er Landbrugets Ulykke. Disse Tanker bleve drøftede paa den socialdemokratiske Kongres i 1888, hvor vi beskæftigede os med at finde en Løsning paa de store Landarbejderspørgsmaal og derved ogsaa kom i væsentlig Grad ind paa Spørgsmaalet om at skaffe Jord til Landarbejdere. Paa Grundlag af den Betragtning, jeg altsaa her har fremsat, kom vi ved den Overvejelse, som da fandt Sted, til det Krav, at skulde Landarbejderne have Jord, maatte de skærmes mod, at Kapitalen trængte sig ind og udbyttede deres Jord paa samme Maade, som den havde gjort over for det danske Landbrug. Derfor kom man paa Kongressen til det Resultat, at naar Landarbejderne skulde have Jord, naar Landarbejderspørgsmaalet skulde løses ad denne Vej, maatte Jorden overlades Landarbejderen til Brug og ikke til Eje, fordi der, naar Jorden blev overladt Landarbejderen til Brug, vilde være sat en Bom for Kapitalens Indtrængen paa disse smaa Lødder. Ogsaa en anden Grund taler for at overlade Landarbejderne Jorden til Brug og ikke til Eje, og det er den, at derved ville Lødderne blive lettere tilgængelige for den dygtige, flittige og hæderlige Landarbejder. Naar den overlades Landarbejderen til Brug, naar den Afgift, der skal svares, ikke er større, end den vil blive her, vil absolut ingen udelukkes, som har Betingelser for at kunne dyrke Lødden op til Gavn for sig selv og til Gavn for Samfundet. Hvis man skal overlade Landarbejderen Jorden til Eje, vil man blive nødt til at kræve, at han selv skal eje noget

deraf, saaledes som det jo ogsaa er foreslaaet i de forskellige Lovforslag, enten $\frac{1}{10}$ eller $\frac{1}{5}$; men enten det blev det ene eller det andet, vilde ethvert Krav i den Retning udelukke en stor Del Landarbejdere fra at komme i Besiddelse af Jord. De kunne være dygtige, hæderlige, flittige, i enhver Retning Mønstre paa det, de bør være, men naar de mangle disse Penge, vilde de være udelukkede fra at kunne faa Jorden. Dette forekommer os at være en Uretfærdighed, og det forekommer os ikke at være i Samfundets Tarv. Endvidere vil Landarbejderen, hvis han skal have Jorden til Eje, hvis han altsaa skal præstere en Udbetaling, altid være tilbøjelig til at nøjes med en mindre Jordlod, og han vil derved let komme til at faa saa lidt Jord, at han maa søge langt den væsentligste Del af sit Erhverv ved Arbejde for andre. Naar dette er Tilfældet, vil han mange Gange være tvungen til at forsømme sin Jord, men dette vil bidrage til at gøre Jorden mindre nyttig for ham, og det vil heller ikke være til Gavn for Samfundet, som ikke har nogen Fordel af, at Jorden bliver vanrøgtet. Dette er altsaa Hovedgrunden, hvorfor vi her i det foreliggende Forslag foreslaa Jorden overladt Landarbejderen uden nogen Betaling. Efter at vi i 1888 havde fremsat denne Tanke i vort Program, har den jo bredt sig en Del omkring. Det være langt fra mig at paastaa, at det er os, der have opfundet denne Tanke, men i hvert Tilfælde tror jeg, at den første Gang det kom frem med tilstrækkelig Kraft til at kunne høres ud over Landet, var paa vor Kongres i 1888. Efter at vi havde fremsat Tanken der, har den jo siden faaet Tilslutning fra mange Sider. Jeg skal saaledes nævne, at det ærede Medlem for Stege (Bojsen) i Forening med det ærede Medlem for Nykøbing (R. Clausen) i 1890—91 fremsatte et Forslag om Havelodder, som endnu vil staa i ærede Medlemmers Erindring. Her var der ikke Tale om at overlade Landarbejderne disse Lødder til Eje, men Forslaget gik ud paa, at Kommunen, altsaa det offentlige, skulde være Ejer af Lødderne og skulde overlade Landarbejderne dem mod en Afgift, og denne Tanke fandt, som De ville erindre, stor Anklang her i Salen, fornemmelig selvfølgelig blandt de ærede Medlemmers Partifæller, men ogsaa blandt andre Partiers Medlemmer. Der er siden blevet fremsat et Forslag af det ærede Medlem for Sorø (P. Christensen), der gik i samme Retning, idet der i dette Forslag kun blev forlangt, at Landarbejderen, ligesom vi